

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
11/3458-

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
11/00820-2/MHN

Dato
19. september 2011

Høringsuttalelse - Forslag om offentlig godkjenningsordninger i renholdsbransjen - Arbeidsdepartementet

Det vises til høringsbrev av 7. juli 2011, med forslag om innføring av offentlig godkjenningsordning i renholdsbransjen. Høringsfrist er satt til 7. oktober 2011.

Høringsbrevet inneholder et forslag til godkjenningsordning som skal innebære en ordning med id-kort. Det foreslås at id-kort skal utstedes som en konsekvens av at virksomheten har blitt godkjent. Id-kort skal således være en integrert del av selve godkjenningsordningen, og ikke en separat ordning som foreslått i tidligere høring¹.

Innledende bemerkninger

Datatilsynet viser innledningsvis til tidligere høringsuttalelser² om innføring av krav om id-kort, hvor tilsynet gjentatte ganger har gitt uttrykk for at det er vanskelig å se at tiltaket kan anses proporsjonalt med formålet som ønskes oppnådd. Tilsynet setter spørsmålstegn ved hvorvidt forslaget vil være et egnet virkemiddel for å redusere omfanget av sosial dumping. Det er like fullt notert at Arbeidstilsynet og andre aktører i arbeidslivet ser positivt på innføringen av slike ordninger, og det er derfor påregnelig at tilsvarende forslag vil komme i flere bransjer.

I forrige høringsrunde ble det påpekt at den foreslåtte ordningen inneholdt enkelte misforståelser knyttet til tolkningen av personopplysningsloven og de pålegg som ble gitt etter kontroll med en kortutsteder i 2008. Datatilsynet vil i den anledning bemerke at dagens forslag i større grad samsvarer med personopplysningslovens system hva gjelder ansvarsdeling mellom behandlingsansvarlig og databehandler.

Formålet med ordningen

Formålet med forskriften er etter § 1 å ivareta *sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på arbeidsplassen*. Det vises under punkt 1.2.2 til at godkjenningsordningen vil ivareta *flere formål: HMS, motvirke sosial dumping, useriøsitet og svart arbeid*. Flere steder i

¹ Jf. Høringsbrev av 8. mars 2010, "Høring – forslag om ny forskrift om id-kort – innføring av krav om id-kort for renholdsbransjen, samt enkelte endringer i ordningen for bygge- og anleggsbransjen".

² Jf. DT-ref. 04/00779, 06/01024, 06/01826 og 10/00314.

høringsbrevet fremheves samarbeidet mellom Arbeidstilsynet, politiet og skattemyndighetene, i tillegg til UDI. Ut i fra et personvernståsted fremstår det som svært uheldig at tilgang til opplysninger som tilsynelatende skal innhentes til et formål, i en etat, skal brukes av alle som finner disse interessante for å løse sine oppgaver.

Aktørene i ordningen, organisering mv.

I punkt 4.3 vises det til at: *en egen godkjenningssenheter først kontrollerer om den innsendte dokumentasjonen oppfylder vilkårene for godkjenning, og melding om dette sendes videre til id-kortutsteder. Id-kortutstederen foretar så et automatisk oppslag mot de relevante registrene. Dersom alle registreringspliktene er oppfylt, gis det tilbakemelding om dette til godkjenningssenheter og id-kort blir utstedet av id-kortutsteder og sendes virksomheten direkte fra kortutsteder.*

Det bemerkes at ordningen fremstår som unødvendig komplisert ved at den omtalte forhåndsgodkjenningen ikke foretas av den såkalte *godkjenningssenheter* alene, men deles mellom denne og kortutsteder. Etter det tilsynet kan se finnes ingen grunn til at kontrollen av at registreringspliktene er oppfylt må utøves av kortutsteder i stedet for av godkjenningssenheter. Det vil selvsagt være opp til myndighetene å organisere en eventuell ordning på best mulig måte, men ut i fra et personvernståsted fremstår det som uheldig at tilgang til opplysninger om ansatte og virksomheten spres i en grad som ikke er nødvendig for å gjennomføre de omtalte tiltakene. Især vises det til at en kontroll av registreringsplikten forutsetningsvis innebærer at den som utøver kontrollen må ha tilgang til en rekke omfattende offentlige registre, herunder AA-registeret.

Det fremgår videre at produksjonen av id-kort skal foretas av en *kortutsteder utpekt av Arbeidsdepartementet* og at produksjonen vil foregå på grunnlag av en avtale mellom departementet og kortutstederen. Det bemerkes i forlengelsen av dette at kortutsteder vil fungere som en databehandler, som utfører en oppgave på vegne av den behandlingsansvarlige, Arbeidsdepartementet.³ Etter personopplysningsloven § 15 må det da inngås en gyldig databehandleravtale.

Vilkår for godkjenning – dokumentasjonskrav og registreringsplikter

Det foreslås at virksomheten skal kunne dokumentere en rekke forhold for å kunne gis godkjenning, herunder en oversikt over ansatte i virksomheten, krav til bedriftshelsetjeneste og vernetjeneste, at det finnes ordninger for økonomisk kompensasjon ved yrkesskade, at det foreligger skriftlige arbeidsavtaler for alle grupper av ansatte i virksomheten, samt dokumentasjon på at utenlandske arbeidstakere har oppholdstillatelse som er gyldig for arbeidsforholdet. I tillegg skal en rekke lovpålagte registreringsplikter være oppfylt.

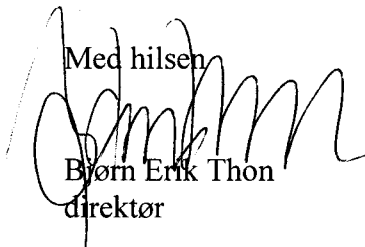
De omfattende dokumentasjonskravene bygger på allerede eksisterende krav til arbeidsgiver og det argumenteres med at det således vil være lite byrdefullt for arbeidsgiver å fremlegge slik dokumentasjon. Datatilsynet stiller imidlertid spørsmål ved godkjenningens proporsjonalitet.

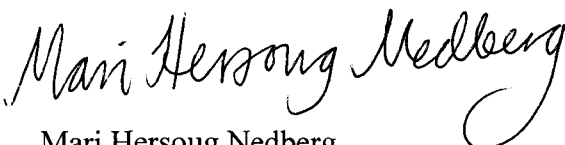
³ Jf. personopplysningsloven § 2.

Datatilsynet legger til grunn at identitetskontroll med arbeidstakerne skal gjøres av arbeidsgiver, jf. forslaget § 8, 2. ledd. Tilsynet forstår det dit hen at oversikten over arbeidstakere som skal sendes til godkjenningssenheten da utelukkende skal inneholde opplysninger som omtalt i forslaget § 11, jf. navn, bilde, fødselsdato, kjønn og signatur. Det fremstår da som merkverdig at arbeidsgiver ikke samtidig skal stå for kontroll av dokumentasjon på at utenlandske arbeidstakere har oppholdstillatelse som er gyldig for arbeidsforholdet. Videre stiller Datatilsynet seg undrende til ordlyden i forslaget § 10, 2. ledd, jf. at kortutsteder skal *foreta identitetskontroll av arbeidstaker*, da denne oppgaven forutsetningsvis skal gjøres av arbeidsgiver alene.

Videre påpekes det ved kravet om at virksomheten må *legge frem eksempler på alle typer arbeidsavtaler i virksomheten*, trolig ikke er nødvendig å knytte slike eksempler til arbeidstaker.

Med hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Mari Hersoug Nedberg
rådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen, Pb 8004 Dep, 0030 Oslo